

FRIESCH DAGBLAD

Aerobics tijdens achttiende eeuwse opera

Voor de vijfde keer staat er iets bijzonders te gebeuren in De Rottige Meente bij Nijetrijne. Op 18 augustus gaat in een prachtig stukje natuur de opera *Le donne vendicate* van Niccolo Piccinni in première. Het is de vijfde, humoristische opera van Stichting Intermezzo. Een voorstelling met een feestelijk tintje. Maar producent Yvon Scheper is niet zo "lustrumachtig" en dus verschilt de uitvoering niet van andere jaren. Alhoewel, dit jaar is een regisseur, een dirigent én een kostuumontwerper aangetrokken. Er wordt dus toch groots uitpakkt. Door Rianne Kramer

Je verwacht het niet bij een opera, maar wie naar *Le donne vendicate* (De gewroken vrouwen) gaat zal niet ontkomen aan een heuse aerobics. Het publiek gaat rekken en strekken op aanwijzingen van hoofdpersonage Conte Bellezza, een van de gasten in de beautyfarm waar het stuk zich afspeelt. Het is typerend voor de opera's die Stichting Intermezzo sinds 2001 in laagveengebied De Rottige Meente brengt. Geen zware kost, maar opera met een knipoog. "Er is al voldoende serieuze opera", vindt Yvon Scheper, producent en aanspreekpunt bij Stichting Intermezzo. "Daarom is het goed dat er ook meer luchtige stukken gebracht worden." Bovendien brengt de stichting stevast onbekende werken die nog nooit eerder in Nederland te zien waren. De gekozen stukken zijn intermezzi, pauzestukken die in de eerste helft van de achttiende eeuw deel uitmaakten van de opera seria. Tussen de aktes van de serieuze opera traden meestal twee komische types op. Hedendaagse personages die niets met het voorgaande van doen hadden, maar die qua belevingswereld dichtbij het publiek stonden. "Het ging altijd om korte stukken die puur dienden ter vermaak", zegt Scheper. Veel van deze stukken zijn in de vergetelheid geraakt. Zonde, vindt de producent, want er zitten kwalitatief goede stukken tussen. Stichting Intermezzo duikelt deze stukken daarom op (de partituur van *Le donne vendicate* werd dankzij internet en veel belwerk in een klein winkeltje in Italië teruggevonden), vertaalt ze en toont ze in Fryslân opnieuw aan publiek. Humor en opera. Niet iedereen vindt dit een logische combinatie. Je moet er inderdaad voor waken dat het niet platvloers wordt, beaamt Scheper. "Maar we werken met professionele zangers en musici, dus je speelt op hoog niveau. Bovendien is het aan de regisseur om de uitvoering zo te brengen dat het niet plat wordt. Tot nu toe is dat altijd goed gegaan. En met humor maak je opera ook laagdrempeliger, iets waar wij naar streven. Dit wordt mede ingegeven door de locatie die zich daar prima voor leent." Die locatie is de achtertuin van Scheper, die naast een huis in Amsterdam een woning in Nijetrijne bezit. Zo'n beetje de helft van het jaar is ze in de randstad te vinden, de overige tijd woont ze middenin de Friese natuur bij Wolvega. "Een van de mooiste plekjes van Nederland met een fantastisch stukje natuurschoon", zegt ze er zelf over. "Een stukje natuur dat je wilt koesteren, maar waarvan je tegelijkertijd wilt dat veel mensen het zien omdat het bijna een paradijsje

is." 'Zang en Spijs in Fries Paradijs' zo staat dan ook prominent afgebeeld op de flyer die de voorstelling van dit jaar aankondigt. Dat spijs slaat op het "eenvoudige maar zeer smaakvolle" driegangendiner dat bij de voorstelling inbegrepen zit. Want wie naar Opera Nijetrijne gaat, kiest naast cultuur voor culinaire geneugten. En voor natuur. Want Scheper's visie om bezoekers kennis te laten maken met het paradijselijke stukje Fryslân is in zekere mate ook het doel van Staatsbosbeheer en dus werd de hulp van de natuurbeschermers ingeschakeld. Die stellen een deel van hun gebied ter beschikking van de opera en boswachter Roel Vriezema geeft elk jaar voorafgaand aan de opera een natuurrondleiding, waarbij hij vertelt over de bijzondere flora en fauna en over de historie van dit laagveengebied, waar jarenlang turfstekers leefden en woonden. Zwartgelakte instappers of glanzende naaldhakjes kunnen dan ook maar beter thuisgelaten worden; wie naar de opera in Nijetrijne gaat hult zijn voeten in laarzen, of op zijn minst in stevige en comfortabele schoenen. Scheper: "Zo creëer je meteen al een heel andere sfeer. Je zet minder zwaar in en maakt opera toegankelijk voor een breder publiek." Naast de fervente operabezoeker trekt Nijetrijne namelijk ook veel natuurliefhebbers en kinderen. Scheper: "Onze opzet levert een goede kennismaking met opera op, vooral voor kinderen. Wie weet is het voor hen een aanloop naar meer serieuze opera." Volgens de producent is met het evenement een prima balans gevonden in het tonen van natuurschoon, zonder de natuur aan te tasten. Per voorstelling kunnen er maximaal tweehonderd mensen terecht. "Meer zullen dat er nooit worden, simpelweg omdat je dan maatregelen zou moeten die nemen die de natuur schaden." In dat opzicht is er een groot verschil met de befaamde Opera Spanga, waarmee Opera Nijetrijne nogal eens verward wordt. Spanga brengt sinds 1989 net als Stichting Intermezzo opera's in de Friese natuur, ook met het doel opera's te verlevendigen. Maar daarmee is de vergelijking ook gemaakt, zegt Scheper "Spanga brengt grote en bekende opera's (Rigoletta, Aída en dit jaar Sancta Suzanna, red), een totaal ander genre. Spanga heeft veel meer naamsbekendheid doordat ze al veel langer bestaat en veel meer publiek trekt. Maar dat is niet ons doel. Het absolute maximum qua publiek ligt bij ons op tweehonderd. Groter willen en kunnen we niet. Vanwege de ligging, maar ook omdat je het intieme karakter verliest wat juist zo kenmerkend is voor de producties in Nijetrijne." Het idee voor een openluchtopera in Nijetrijne ontstond zo'n zes jaar geleden min of meer per toeval. Scheper was bevriend met operazanger Marc Pantus die graag ook zijn regietalent in de praktijk wilde brengen. Het duo had hierover al verschillende ideeën gelanceerd. "Tot ik zei dat we iets moesten doen in mijn achtertuin in Friesland, omdat dit zo'n uniek stukje natuur is." Pantus was meteen enthousiast. De hulp van de Canadese sopraan Barbara Hannigan werd erbij gehaald en voor ze het wisten was daar met hulp van vrijwilligers in 2001 de eerste opera: Larinda e Vanesio van Johann Adolf Hasse. Scheper weet het nog goed. "Het was ruim dertig graden en er zaten zo'n tweehonderd mensen op een fantastische locatie in de open lucht te luisteren naar een opera. Dat voelde zo goed, dat we besloten het niet bij een keer te houden." Stichting Intermezzo werd in het leven geroepen en deze zomer is de stichting al toe aan haar eerste lustrum. Al is van een feestje wat Scheper betreft geen sprake. "Ik ben niet zo lustrumachtig. We zijn niet op zoek gegaan naar een typisch lustrumstuk of zo." Toch is

de vijfde opera een bijzondere. Voor het eerst is er namelijk een onafhankelijke regisseur, een kostuum-ontwerpster en een dirigent (Benoît Debrock) aangetrokken. Dit alles niet zo zeer vanwege het eerste lustrum, maar veel meer vanwege de wens van Stichting Intermezzo om verder te professionaliseren. Dat die wens nu uitgerekend tijdens de lustrumeditie in volle hevigheid in vervulling gaat is mooi meegenomen.

Scheper: "Voorgaande jaren had Marc Pantus de regie in handen. Hij deed dat naast zijn zangaandeel in het stuk. Hoewel dat prima samenging, kom je serieuzer over als je een regisseur hebt die zich uitsluitend kan richten op regiewerk." Die is voor dit jaar gevonden met Claudia Christern (1966), regisseur bij het operagezelschap Minora uit Amsterdam. Hier regisseert zij kleinschalige producties die op uiteenlopende locaties worden opgevoerd. "Zoals ik het nu kan beoordelen richt Christern zich meer op muziek en minder op de klucht dan Marc (Pantus, red). Dat kan dus verrassend uitpakken", zegt Scheper. Het is precies wat de producent voor ogen heeft met de toekomstige opera's in Nijetrijne. "Omdat we onbekende intermezzi brengen is de keuze beperkt. Maar het is wel zaak om het publiek elk jaar iets nieuws te laten zien. Die variatie willen we geven door regelmatig van regisseur te wisselen." Nieuw is ook dat een kostuumontwerpster in de arm is genomen. "Een aanwinst", noemt Scheper vormgeefster Vera Lousia Aikens uit Amsterdam die twaalf "zeer extravagante" kostuums ontwierp voor Le Donne Vendicate. "De kostuums zijn in feite ook voor een deel het decor."